

Objaśnienia do procedury zgłaszania wierzytelności

W związku z pojawiającymi się zapytaniami dotyczącymi procedury zgłaszania wierzytelności, Biuro syndyka przedstawia objaśnienia niektórych zagadnień.

Jednocześnie zastrzega się, że niniejsze objaśnienia **nie stanowią porady prawnej**. Zgłoszenia wierzytelności może dokonać także zawodowy pełnomocnik: adwokat, radca prawny lub doradca restrukturyzacyjny (art. 87 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

Czy muszę złożyć zgłoszenie wierzytelności za pośrednictwem Krajowego Rejestru Zadłużonych?

Ustawa – Prawo upadłościowe w art. 236 przewiduje, że zgłoszenie wierzytelności wnosi się *za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe*, czyli Krajowego Rejestru Zadłużonych dostępnego pod adresem internetowym: <https://prs.ms.gov.pl/krz>. Operatorem systemu teleinformatycznego- Krajowego Rejestru Zadłużonych jest Ministerstwo Sprawiedliwości.

Katalog osób uprawnionych do złożenia zgłoszenia wierzytelności w formie papierowej wyczerpująco określa art. 216aa ustawy – Prawo upadłościowe. Są to:

1. Osoby posiadające wierzytelność ze **stosunku pracy** z wyjątkiem roszczeń z tytułu wynagrodzenia reprezentanta upadłego lub wynagrodzenia osoby wykonującej czynności związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem.
2. Osoby posiadające wierzytelności **alimentacyjne**.
3. Osoby posiadające wierzytelności z **renty** z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci.
4. Osoby posiadające wierzytelności z **renty** z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę.

Obecnie ustawa - Prawo upadłościowe nie przewiduje żadnych innych zwolnień podmiotowych lub przedmiotowych od obowiązku dokonania zgłoszenia wierzytelności za pośrednictwem systemu teleinformatycznego- Krajowego Rejestru Zadłużonych. Również syndyk nie posiada dyskrejonalnych uprawnień do zwolnienia z obowiązku wnoszenia zgłoszenia wierzytelności za pośrednictwem systemu teleinformatycznego- Krajowego Rejestru Zadłużonych.

Uwaga: W wypadku złożenia zgłoszenia wierzytelności z innego niż wyżej wymienionego tytułu w formie papierowej **nie wywołuje ono skutków prawnych**, o czym syndyk pouczy wnoszącego [podstawa prawna art. 216a ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe].

Jakiego formularza użyć do zgłoszenia wierzytelności?

Do dokonania zgłoszenia wierzytelności należy używać wyłącznie dedykowanego formularza o numerze **30048** [ścieżka wyboru formularza w systemie teleinformatycznym KRZ: *Katalog dokumentów / Upadłość przedsiębiorcy / Pisma w postępowaniu po ogłoszeniu upadłości / Pisma związane z listą wierzytelności*].

Nie należy składać pism i oświadczeń związanych ze zgłoszeniem do akt głównych, w tym przy wykorzystaniu formularza nr 70008.

Termin i miejsce złożenia zgłoszenia wierzytelności

Zgłoszenie wierzytelności należy składać za pośrednictwem systemu teleinformatycznego-Krajowego Rejestru Zadłużonych.

Zgodnie z obwieszczeniem z dnia 20.07.2023 r. o ogłoszeniu upadłości opublikowanym w Krajowym Rejestrze Zadłużonych (nr 20230720/00289) zgłoszenie wierzytelności należy wnieść w terminie 30 dni od obwieszczenia o ogłoszeniu upadłości. Zgłoszenie wierzytelności należy złożyć w terminie do **21.08.2023 r.** [dzień 19 sierpnia 2023 r. przypada na sobotę, a zgodnie z art. 115 Kc, termin przypadający na sobotę upływa w następnym dniu, który nie jest dniem wolnym od pracy i sobotą]

Uwaga: Niedochowanie terminu nie wpływa na ważność zgłoszenia wierzytelności, lecz przekroczenie terminu wiązać się będzie z obowiązkiem uiszczenia zryczałtowanych kosztów postępowania upadłościowego w kwocie 1.010,49 zł [podstawa prawna art. 235 ust. 1 ustawy-Prawo upadłościowe] na rachunek zaliczkowy Syndyka: 72 84360003 0000 0026 7436 0007 [Bank MBS]. Tylko zgłoszenie wierzytelności w terminie pozostaje wolne od opłat. Brak jest możliwości zwolnienia od tej opłaty.

W jakiej kategorii zgłosić wierzytelność?

W wypadku ogłoszenia upadłości banku Prawo upadłościowe przewiduje aż 10 kategorii wierzytelności na mocy przepisu art. 440 ust. 2 ustawy- Prawo upadłościowe.

Kategorie zaspokojenia są następujące:

1. kategoria **pierwsza**- należności, o których mowa w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji, przypadające za czas przed ogłoszeniem upadłości należności ze stosunku pracy, z wyjątkiem roszczeń z tytułu wynagrodzenia reprezentanta upadłego lub wynagrodzenia osoby wykonującej czynności związane z zarządem lub nadzorem nad przedsiębiorstwem upadłego, należności rolników z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego, należności alimentacyjne oraz renty z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci i renty z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywocia na dożywotnią rentę, przypadające za trzy ostatnie lata przed dniem ogłoszeniem upadłości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
2. kategoria **druga**- należności osób fizycznych, mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców z tytułu środków objętych ochroną gwarancyjną innych niż środki gwarantowane w rozumieniu art. 2 pkt 65 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji;
3. kategoria **trzecia**:
 - a) podkategoria pierwsza: pozostałe należności z tytułu środków objętych ochroną gwarancyjną innych niż środki gwarantowane w rozumieniu art. 2 pkt 65 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji,
 - b) podkategoria druga: pozostałe należności wynikające z umów rachunku bankowego,

- c) podkategoria trzecia: odsetki od należności ujętych w kategoriach, o których mowa w pkt 1 i 2, oraz podkategoriach, o których mowa w lit. a i b,
- d) podkategoria czwarta: inne należności, jeżeli nie podlegają zaspokojeniu w innych kategoriach, w szczególności podatki i inne daniny publiczne oraz pozostałe należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne;
4. kategoria **czwarta**:
- a) podkategoria pierwsza: odsetki od należności ujętych w pkt 3 lit. d, a także sądowe kary grzywny i administracyjne kary pieniężne oraz należności z tytułu darowizn i zapisów,
- b) podkategoria druga: należności jednostki zarządzającej systemem ochrony, o której mowa w art. 130e ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, oraz jednostki zarządzającej systemem ochrony, o której mowa w art. 22d ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji;
5. kategoria **piąta**- należności wspólników albo akcjonariuszy z tytułu pożyczki lub innej czynności prawnej o podobnych skutkach, w szczególności dostawy towaru z odroczonym terminem płatności, dokonanej na rzecz upadłego będącego spółką kapitałową w okresie 5 lat przed dniem ogłoszeniem upadłości, wraz z odsetkami, jeżeli nie podlegają zaspokojeniu w kategoriach niższych;
6. kategoria **szósta**- należności z tytułu obligacji lub innych instrumentów dłużnych, które wykazują właściwości zbywalnych wierzytelności, lub z tytułu instrumentów wywołujących skutki prawne dłużnych instrumentów finansowych, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji, z wyłączeniem należności określonych w pkt 9, jeżeli są łącznie spełnione następujące warunki:
- a) pierwotny umowny termin zapadalności należności wynosi co najmniej rok,
- b) w umowie lub załączonych do niej dokumentach i informacjach dotyczących emisji dłużnych instrumentów finansowych lub instrumentów wywołujących skutki prawne dłużnych instrumentów finansowych, a w stosownych przypadkach także w prospekcie emisyjnym, w sposób wyraźny i przystępny określono kategorię zaspokojenia należności,
- c) należności nie wynikają:
- z instrumentów pochodnych, w szczególności takich, które odnoszą się do aktywów, praw, zobowiązań, indeksów oraz innych wskaźników, lub które wykazują właściwości pochodnych instrumentów finansowych,
 - ze strukturyzowanych produktów finansowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 84, z późn. zm.8),
- d) wartość nominalna jednej obligacji lub jednego instrumentu dłużnego nie jest niższa niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia przez emitenta decyzji o emisji;
7. kategoria **siódma**- należności z tytułu zobowiązań podporządkowanych niezaliczanych do funduszy własnych banku, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji;
8. kategoria **ósma**- należności z tytułu zobowiązań zaliczanych do funduszy własnych banku, o których mowa w art. 62 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.9)), wraz z odsetkami i kosztami egzekucji;
9. kategoria **dziwięta**- należności z tytułu zobowiązań zaliczanych do funduszy własnych banku, o których mowa w art. 51 rozporządzenia nr 575/2013, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji;

10. kategoria **dziesiąta**- należności z tytułu zobowiązań zaliczanych do funduszy własnych banku, o których mowa w art. 26 rozporządzenia nr 575/2013, wraz z odsetkami i kosztami egzekucji.

Syndyk ma świadomość, że system teleinformatyczny – Krajowy Rejestr Zadłużonych pozwala na wybór jedynie czterech kategorii wierzytelności. Jednak operatorem systemu teleinformatycznego-Krajowego Rejestru Zadłużonych jest Ministerstwo Sprawiedliwości. **Syndyk wskazuje, że podanie błędnej kategorii wierzytelności nie powoduje wadliwości zgłoszenia wierzytelności, która powodowałaby zwrot zgłoszenia wierzytelności.** Syndyk będzie badał z urzędu kategorię zgłaszanej wierzytelności. W wypadku wniesienia zgłoszenia wierzytelności, która powinna być zdaniem wierzyciela zaliczona do kategorii V-X można do zgłoszenia wierzytelności dołączyć plik z wyjaśnieniem okoliczności, które wskazują, że wierzytelność winna być ujęta na liście wierzytelności w innej kategorii niż możliwa do wskazania w systemie teleinformatycznym-Krajowym Rejestrze Zadłużonych.

Jednocześnie wskazać trzeba, że ogólną kategorią, która zbiera wszystkie wypadki nieujęte w innych kategoriach jest **kategoria III** zgodnie z dyspozycją art. 440 ust. 1 pkt 3 lit d) ustawy Prawo upadłościowe. Do tej kategorii zaliczane będą wszystkie wierzytelności oparte o zwrot nienależnego świadczenia lub odszkodowawcze do upadłego Banku. Zaś odsetki od wierzytelności głównej zaliczane do kategorii IV zgodnie z dyspozycją art. 440 ust. 1 pkt 4 lit a) ustawy- Prawo upadłościowe.

Co musi zawierać zgłoszenie wierzytelności?

Zgodnie z art. 240 ustawy- Prawo upadłościowe zgłoszenie wierzytelności musi zawierać:

1) *imię i nazwisko wierzyciela albo jego nazwę oraz numer PESEL albo numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku ich braku - inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację oraz firmę, pod którą działa wierzyciel będący przedsiębiorcą, miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres oraz NIP, jeżeli wierzyciel ma taki numer;*

2) *określenie wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi oraz wartość wierzytelności niepieniężnej;*

3) *dowody stwierdzające istnienie wierzytelności; jeżeli wierzytelność została uznana w spisie wierzytelności sporządzonym w postępowaniu restrukturyzacyjnym, wystarczające jest powołanie się na tę okoliczność;*

4) *kategorię, do której wierzytelność ma być zaliczona;*

5) *zabezpieczenia związane z wierzytelnością [np.: zastaw, zastaw rejestrowy, przewłaszczenie na zabezpieczenie, hipotekę];*

6) *w razie zgłoszenia wierzytelności, w stosunku do której upadły nie jest dłużnikiem osobistym, przedmiot zabezpieczenia, z którego wierzytelność podlega zaspokojeniu;*

7) *stan sprawy, jeżeli co do wierzytelności toczy się postępowanie sądowe, administracyjne, sądowoadministracyjne lub przed sądem polubownym [należy podać nazwę sądu, sygnaturę sprawy sądowej, nazwę organu prowadzącego postępowanie administracyjne i znak sprawy administracyjnej; oznaczenie komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające oraz sygn. akt sprawy komorniczej].*

8) numer rachunku bankowego wierzyciela, jeżeli wierzyciel posiada taki rachunek.

Z uwagi na ograniczenia związane z formularzem zgłoszenia wierzytelności Syndyk rekomenduje dołączenie [jako załącznika] osobnego pliku, w którym podane zostaną wszystkie informacje wskazane w art. 240 ustawy – Prawo upadłościowe oraz podane [w razie potrzeby] dodatkowe twierdzenia i uzasadnienie. Można tam wskazać, czy Wierzyciel jest zainteresowany zawarciem ugody lub porozumienia z masą upadłości.

W jaki sposób przeliczyć wierzytelność wyrażoną w walucie obcej?

Zgodnie z dyspozycją art. 251 ustawy- Prawo upadłościowe: *Wierzytelność w walucie obcej bez względu na termin jej wymagalności umieszcza się na liście po przeliczeniu na walutę polską według średniego kursu walut obcych w Narodowym Banku Polskim z dnia ogłoszenia upadłości, a gdy takiego kursu nie było - według średniej ceny rynkowej z tej daty. Umieszczenie na liście wierzytelności w przeliczeniu na walutę polską nie powoduje przekształcenia zobowiązania wyrażonego w walucie obcej na zobowiązanie w walucie polskiej. Zaspokojenie wierzytelności w wykonaniu planu podziału następuje w walucie polskiej.*

W jaki sposób obliczyć należność główną i odsetki?

Zaspokojeniu w postępowaniu upadłościowym podlegają zobowiązania **powstałe przed ogłoszeniem upadłości.**

Zgłosić należy wierzytelność, choćby do dnia ogłoszenia upadłości nie była wymagalna [zob. art. 91 ust. 1 ustawy- Prawo upadłościowe].

Zgłosić należy należność główną w kwocie na dzień **19.07.2023 r. włącznie**. Jeżeli wierzytelność ma charakter okresowy należy ją obliczyć proporcjonalnie za okres do dnia ogłoszenia upadłości. Przykładowo, jeżeli wierzytelność byłaby płatna miesięcznie – za miesiąc lipiec 2023 będzie to ułamek wynoszący 19/31 części [podstawa prawna art. 245a ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe].

Odsetki należy obliczyć na dzień **19.07.2023 r. włącznie** [podstawa prawna art. 247 ust. 2 ustawy- Prawo upadłościowe]. Należy podać jakich odsetek domaga się wierzyciel (np.: ustawowych za opóźnienie). Należy podać datę wymagalności oraz wyjaśnić, dlaczego wierzytelność w tej dacie stała się wymagalna.

Czy muszę dołączać do zgłoszenia wierzytelności wszystkie dowody i dokumenty?

Syndyk ma świadomość, że system teleinformatyczny Krajowego Rejestru Zadłużonych zawiera ograniczenia pojemności plików, które można załadować wraz ze zgłoszeniem wierzytelności.

Syndyk stoi na stanowisku, że wymogiem formalnym jest objęty wymóg podania [wskazania] w zgłoszeniu wierzytelności wszystkich twierdzeń, faktów i dowodów na poparcie zgłaszanej wierzytelności. Nie ma obowiązku dołączania wszystkich dokumentów.

Syndyk będzie także sprawdzał zgłoszenie wierzytelności z dostępną mu dokumentacją, w tym procesową, a przede wszystkim na podstawie ksiąg rachunkowych (bankowych).

Art. 243 ust. 2 ustawy- Prawo upadłościowe pozwala syndykowi na wezwanie do przedłożenia dokumentów w terminie tygodniowym pod rygorem odmowy uznania wierzytelności, lecz termin ten nie ulega przedłużeniu ani przywróceniu. Syndyk może jednak uwzględnić dokumenty złożone po upływie terminu, jeżeli nie spowoduje to opóźnienia w przekazaniu listy sędziemu-komisarzowi.

Syndyk zaleca, aby w ramach dopuszczalnych limitów objętości załączników dołączać przede wszystkim kluczowe dokumenty inne niż sama umowa kredytu, takie jak wyroki i postanowienia.

Czy i jak mam poświadczać załączane elektronicznie dokumenty?

Elektroniczne kopie papierowych dokumentów [skany dołączane do zgłoszenia wierzytelności podlegają poświadczeniu lub złożeniu w oryginałach bądź urzędowo poświadczonych kopiach [art. 216a ust. 1c-1e ustawy- Prawo upadłościowe].

Syndyk uznaje, że do zgłoszenia wierzytelności ma zastosowanie art. 129 §2¹ Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 229 ustawy- Prawo upadłościowe, co oznacza, że jeżeli zgłoszenia wierzytelności dokonuje **zawodowy pełnomocnik w osobie adwokata lub radcy prawnego lub radcą Prokuraturii Generalnej RP**, złożenie przez niego elektronicznej kopii papierowych dokumentów za pomocą formularza zgłoszenia wierzytelności, jest równoznaczne z wymaganym przez ustawę Prawo upadłościowe poświadczeniem dokumentów.

W pozostałych wypadkach w wypadku wprowadzenia elektronicznych kopii papierowych dokumentów ich oryginały lub poświadczone kopie należy złożyć **bez osobnego wezwania**, zgodnie z art. 216a ust. 1e ustawy Prawo upadłościowe, w terminie 3 dni od złożenia pisma w systemie teleinformatycznym KRZ. Przy czym syndyk biorąc pod uwagę wykładnię celowościową oraz fakt, że zgłoszenie wierzytelności adresowane są do syndyka (a także planowaną nowelizację przepisu art. 216 a ust. 1e) uznaje, że dokumenty należy składać do syndyka. Uchybienie terminowi powoduje zwrot dokumentu.

Czy mając kredyt wspólnie z małżonkiem mamy składać dwa zgłoszenia wierzytelności?

Syndyk ma świadomość, że formularz zgłoszenia wierzytelności dostępny w systemie elektronicznym Krajowego Rejestru Sądowego nie ułatwia zgłaszania wierzytelności solidarnej.

Zdaniem syndyka zgłosić wierzytelność może jeden z małżonków będących kredytodawcami w imieniu własnym i jako pełnomocnik współmałżonka (art. 87 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego) na to zezwala. Za takim rozwiązaniem przemawia także treść art. 196 ust. 1 ustawy- Prawo upadłościowe. W takim wypadku w części formularza obejmujące „Dane Wierzyciela” w polu „Dodatkowe informacje” można zaznaczyć tę informację. Należy wtedy dołączyć pełnomocnictwo.

Zdaniem syndyka w wypadku małżonków pozostających w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej, z uwagi na termin zgłoszenia wierzytelności i możliwe doniosłe skutki dla majątku objętego wspólnością jeden małżonek może zgłosić wierzytelność z powołaniem się na przepis Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego dotyczący czynności zmierzającej do zachowania wspólnego prawa majątkowego. W takim wypadku w części formularza obejmujące „Dane Wierzyciela” w polu „Dodatkowe informacje” można zaznaczyć tę informację.

Czy sam uprzedni wyrok sądowy i uprzednio złożone potrącenie lub wytoczone przeciwko upadłemu Bankowi powodztwo, zwalnia z potrzeby dokonania zgłoszenia wierzytelności?

Nie, samo uprzednie wytoczenie procesu, złożenie oświadczenia o potrąceniu, a nawet wyrok nie zwalnia z potrzeby dokonania zgłoszenia wierzytelności. Wierzyciel, który chce uczestniczyć w postępowaniu upadłościowym i skorzystać z dobrodziejstw potrącenia powinien dokonać zgłoszenia wierzytelności [art. 236 ust. 1 ustawy- Prawo upadłościowe].

Z tych samych przyczyn istotnym jest, aby w zgłoszeniu wierzytelności podać dokładne informacje o toku postępowania sądowego wraz z sygnaturą, informację o wyrokach i postanowieniach o zabezpieczeniu oraz jeżeli zajdzie taka potrzeba zadbać o skuteczność składanych oświadczeń materialnych. Jeżeli to możliwe należy dołączyć przynajmniej skany sentencji zapadłych orzeczeń oraz skany oświadczeń materialnoprawnych. Dołączanie samych umów kredytowych czy innych dokumentów nie ma pierwszorzędного znaczenia (na tym etapie wystarczy je powołać).

Czy potrącać mogą tylko wymagalne wierzytelności?

Nie, art. 93 Prawa upadłościowego modyfikuje reguły potrącania wierzytelności w stosunku do art. 498 § 1 kodeksu cywilnego, na korzyść wierzyciela. Ważne jest, aby obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości.

Warto pamiętać, że prawo do potrącenia na zasadach przewidzianych w prawie upadłościowym jest przywilejem wierzyciela, a skorzystanie z niego jest zależne od spełnienia warunków materialnych i formalnych.

Należy pamiętać, że oświadczenie o potrąceniu w postępowaniu upadłościowym jest także jednostronnym oświadczeniem woli o charakterze materialnym. Zatem, w wypadku działania przez pełnomocnika, warto zadbać, aby treść pełnomocnictwa była właściwie sformułowana.